

LATVIJAS APDROŠINĀTĀJU ASOCIĀCIJA

LAA Ētikas pamatnostādnes

I. Vispārīgie noteikumi

1. Ētikas pamatnostādnes nosaka biedrības “Latvijas Apdrošinātāju asociācija” (turpmāk - Biedrība) profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus, kas veicinātu Biedrības kā profesionālas un atbildīgas organizācijas tēla veidošanu sabiedrībā, sekmētu tās mērķu sasniegšanu un ļautu izvērtēt Biedrības rīcības ētiskumu un pamatotību.
2. Pārstāvis – jebkura Biedrības mērķus un intereses pārstāvoša pilnvarota (mutiski vai rakstiski) persona, neatkarīgi no tās ieņemtā amata un juridiskajām attiecībām ar Biedrību.
3. Ētikas pamatnostādņēs iekļautie profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipi ir vienlīdz saistoši visiem Biedrības Pārstāvjiem. Situācijās, kas nav minētas šajās pamatnostādņēs, Pārstāvis rīkojas saskaņā ar vispārējām profesionālās ētikas un uzvedības normām.

II. Profesionālās ētikas pamatprincipi

4. Pārstāvis ievēro šādus profesionālās ētikas pamatprincipus:

4.1. Lojalitāte

- 4.1.1. Pārstāvis ir lojāls pret Biedrību un ievēro tās darbības mērķi saskaņā ar statūtiem.
- 4.1.2. Pārstāvis rīkojas tā, lai tiku saglabāta un vairota sabiedrības uzticība Biedrībai. Saskarsmē ar citām personām Pārstāvis izturas ar cieņu, respektējot profesionālās prasības un personas likumiskās intereses.
- 4.1.3. Pārstāvis ar savu attieksmi, vārdiem un uzvedību ir atbildīgs par Biedrības tēlu sabiedrībā.

4.2. Atbildība

- 4.2.1. Pārstāvis apzinās savas darbības ietekmi uz kopējiem Biedrības darbības rezultātiem, tāpēc ikviens Pārstāvis ir atbildīgs par Biedrības darba kvalitāti.

4.2.2. Pārstāvis tam uzticētos pienākumus veic atbildīgi, izmantojot savas zināšanas, prasmes, iemaņas un darba pieredzi, lai sasniegtu profesionāli visaugstāko rezultātu.

4.3. Taisnīgums un objektivitāte

4.3.1. Pārstāvis rīkojas taisnīgi, ievērojot personu vienlīdzību likuma priekšā un neizrādot labvēlību vai nepiešķirot īpašas un nepamatotas privilēģijas kādai no personām.

4.3.2. Pārstāvis ievēro nediskriminējošu un vienlīdzīgu attieksmi, tiesiskumu un godīgumu pret visiem.

4.3.3. Savas profesionālās darbības rezultātā saņemto informāciju Pārstāvis neizmanto savtīgās interesēs.

4.3.4. Pārstāvim ir augsta tiesiskā apziņa, viņš rīkojas profesionāli saskaņā ar normatīvajiem aktiem un vispārējiem tiesību principiem.

4.3.5. Jautājumu izskatīšana notiek pēc būtības un objektīvi.

4.4. Neatkarība un neitralitāte

4.4.1. Pārstāvis savā profesionālajā darbībā un lēmumu pieņemšanā ir patstāvīgs un neatkarīgs, neietekmējas no piederības partijām, politiskām kustībām un organizācijām, norobežojas no personīgajām interesēm un ārējās ietekmes.

4.4.2. Pieņemot lēmumus, Pārstāvis pamatojas tikai uz objektīvi pārbaudītu informāciju, iegūtajiem faktiem un pierādījumiem.

4.5. Konfidencialitāte

4.5.1. Pārstāvis informāciju, kas viņam kļuvusi zināma, pildot nodotos pienākumus, nedrīkst prettiesiski izpaust vai izmantot mērķiem, kas nav saistīti ar pienākumu veikšanu vai konkrētu uzdevumu pildīšanu.

4.5.2. Pārstāvis apzinās, ka viņa rīcībā esošā informācija paredzēta vienīgi Biedrības darba nodrošināšanai, tāpēc Pārstāvim ir aizliegts izmantot darba procesā iegūto informāciju sava, savu radnieku vai citu ar Pārstāvi emocionāli saistītu personu personīgā labuma gūšanai.

5. Pārstāvis izturas vienlīdz laipni un profesionāli pret visiem Biedrības klientiem. Pārstāvja pienākums ir sniegt klientiem kvalitatīvu palīdzību.

6. Pārstāvji saziņā ar Biedrības klientiem izturas ar pozitīvu attieksmi un izmanto konstruktīvu pieeju informācijas nodrošināšanā, apgalvojumu izteikšanā un padomu došanā.

7. Lietišķajos kontaktos Pārstāvis vienmēr atklāj savu vārdu, uzvārdu un organizāciju, kuru viņš pārstāv, turklāt publiskajos izteikumos, kas saistīti ar viņa profesionālo darbību vai/un

organizācijas darbību, Pārstāvis paskaidro, vai viņš šajā gadījumā pauž Biedrības vai savu personisko viedokli.

III. Rīcība interešu konflikta situācijā

8. Interešu konflikts – situācija, kurā Pārstāvim, pildot amata pienākumus vai tam doto uzdevumu, pilnvarojumu, jāpieņem lēmums, jāpiedalās lēmuma pieņemšanā vai jāveic citas ar amata pienākumiem vai tam doto pilnvarojumu, uzdevumu saistītas darbības, kas ietekmē vai var ietekmēt šā Pārstāvja, viņa radnieka, ar Pārstāvi emocionāli saistītas personas (piemēram, radnieku, draugu) vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās intereses.
9. Ja Pārstāvim, pildot pienākumus, jāpieņem lēmums, jāpiedalās lēmuma pieņemšanā vai jāveic citas, saistītas darbības, kas ietekmē vai var ietekmēt šā Pārstāvja, viņa radnieka, ar Pārstāvi emocionāli saistītas personas vai darījumu partnera personiskās vai mantiskās intereses, Pārstāvis informē par to Biedrības vadību vai personu/-as, kas devušas tam šādu pilnvarojumu.
10. Pārstāvis informē Biedrības vadību par jebkuru korupcijas izpausmi.

IV. Lobēšanas vadlīnijas

11. Lobēšana ir apzināta un sistemātiska komunikācija ar publiskās varas subjektiem nolūkā veicināt lēmumu pieņemšanas procesu (norisi, kurā publiskās varas subjekts pieņem, groza vai atceļ normatīvos aktus vai politiskās plānošanas dokumentus, kā arī sagatavo tos, atbalsta vai noraida priekšlikumus un iebildumus par tiem) Biedrības interešu īstenošanai.
12. Lobētājs šo pamatnostādņu izpratnē ir fiziska persona – Biedrības pilnvarota persona, kas veic lobēšanu.
13. Lobētājam tā amata pilnvaru laikā ir aizliegts:
  - 13.1. lobēt atsevišķa/-u biedru intereses, kas var nonākt pretrunā ar Biedrības (apdrošināšanas nozares) kopējām interesēm;
  - 13.2. sniegt apzināti nepatiesu informāciju publiskas varas institūcijas Pārstāvim;
  - 13.3. izmantojot dienesta, profesionālo vai sociālo stāvokli, apsolīt publiskās varas Pārstāvim īpašu attieksmi vai labvēlību pret tā veiktām darbībām valsts pārvaldes jomā;

- 13.4.** sniegt dāvanas, viesmīlības piedāvājumus (tai skaitā transporta, izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu apmaksu) vai citus labumus ar mērķi ietekmēt publiskās varas Pārstāvja rīcību par labu lobētājam.
- 14.** Lobētājs, paužot Biedrības kopējo viedokli, ievēro vienlīdzības principu, kādam no Biedriem nenodrošinot īpašas priekšrocības.
- 15.** Biedrība savu Biedru starpā nodrošina vienlīdzīgas tiesības izteikties, paust viedokli un diskutēt par katru aktuālo jautājumu.
- 16.** Likumdošanas procesā, sniedzot atzinumus un izsakot priekšlikumus, Lobētājs darbojas saskaņā ar apdrošināšanas nozares kopējām interesēm un spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem (Ministru kabineta noteikumiem, Saeimas kārtības rulli).
- 17.** Lobētājs pret katru no politiskajiem spēkiem ievēro vienlīdzīgas attieksmes principu.
- 18.** Atzinumu un priekšlikumu sagatavošanas procesā tiek uzklautas un saskaņotas intereses, izmantojot Biedrības izveidotās komisijas un darba grupas. Gadījumā, ja jautājums ir steidzams un jautājumu nav iespējams pilnvērtīgi saskaņot, Biedrība lēmumu saskaņo ar atbildīgās komisijas priekšsēdētāju.
- 19.** Biedrība ar komisiju un darba grupu starpniecību informē biedrus par sniegtajiem atzinumiem un likumdošanas priekšlikumiem un to virzību.
- 20.** Lai nodrošinātu jautājumu saskaņošanu ar valsts institūcijām un to virzību pēc būtības, Biedrībai pieļaujams rast pamatotus kompromisus ar valsts institūcijām, kas nav pretrunā Biedrības (apdrošināšanas nozares) interesēm vai kas pēc iespējas mazāk negatīvi ietekmē Biedru intereses.
- 21.** Priekšlikumi un atzinumi sniedzami skaidri formulēti, saprotami un pamatoti. Biedrība nesniedz un nepārstāv priekšlikumus, kas uzskatāmi par nepietiekami pamatotiem, nesaprotamiem vai kā citādi neatbilstošiem.

V. Atbilstība konkurences tiesību prasībām

- 22.** Biedrība un tās biedri ievēro konkurences tiesību noteikumus savā darbībā.
- 23.** Kaut arī Biedrības biedri konkurē savā starpā, tam nevajadzētu atturēt biedrus no dalības Biedrības pasākumos. Tomēr, lai nodrošinātu konkurences regulējuma prasību ievērošanu, ir nepieciešama pārdomāta rīcība un plānotās darbības atbilstības izvērtēšana. Biedrībai un visiem tās biedriem jābūt uzmanīgiem un vērīgiem konkurences tiesību jautājumos, kas varētu rasties Biedrības darbības rezultātā.

24. Biedrības darbības mērķi ir likumīgi un tiesiski. Biedrība pārstāv savu biedru kopējās intereses dažādās valsts pārvaldes struktūrās, informē sabiedrību par apdrošināšanas nozares attīstību, pasūta pētījumus un darbojas kā eksperts savā jomā, savā darbībā vienmēr ievērojot konkurences tiesību prasības.

25. Ir pieļaujami un atbalstāmi, ka Biedrības ietvaros biedri diskutē un apspriež jautājumus, kas attiecas uz nozares kopīgiem mērķiem, attīstību, interesēm utt., piemēram:

25.1. Kopīgas iniciatīvas attiecībā uz normatīvo aktu izstrādi, grozījumiem (nacionālā, starptautiskā līmenī);

25.2. Vispārējā informācija, piemēram, par inovācijām tehnoloģiju izmantošanā un citiem jauninājumiem apdrošināšanas nozarē;

25.3. Apdrošināšanas nozares publiskās vai starptautiskās attiecības un apdrošināšanas nozares interešu lobījs (nozares kopējās problēmas, nozares reputācija, tēls utt.);

25.4. Reklamēšanas un marketinga jautājumi (sabiedrības informēšana par aktualitātēm un tirgus tendencēm utt.);

25.5. Biedrības darbības prezentācija biedriem par dalību un aktivitātēm dažādu institūciju darba grupās, citu organizāciju darbību atspoguļojums.

26. Turpmāk uzskaitītie principi palīdz Biedrībai savā darbībā vienmēr ievērot konkurences tiesību prasības:

26.1. Biedrība nepauž viedokli par jautājumiem, kas ir sensitīvi no konkurences tiesību viedokļa - katrs no biedriem par to pieņem individuālu lēmumu.

Biedrības mērķis ir izglītēt biedrus un sabiedrību par apdrošināšanas tirgus darbību un ar to saistīto statistiku. Biedrība nepieņem lēmumus, "ieteikumus" vai slēptus secinājumus par konkurences ziņā jūtīgām tēmām, īpaši saistībā ar dalībnieku nākotnes rīcību konkurences jomā. Katrs no biedriem šādus lēmumus pieņem individuāli, izvērtējot tā rīcībā esošo informāciju.

26.2. Mazināt jebkādas pārpratumus komunikācijā starp Biedrības biedriem un sabiedrību.

Biedrība cenšas izvairīties un mudina tās biedrus izvairīties no jebkāda veida komentāriem un paziņojumiem, kas varētu tikt nepareizi interpretēti. Nepārdomāti paziņojumi var radīt nevajadzīgus sarežģījumus, neatkarīgi no tā, kāda ir to patiesā nozīme un domātais mērķis. Katrs paziņojums, e-pasts,

publiska komunikācija ir jāpārdomā un jāizvērtē no šāda aspekta, pirms tā tiek nosūtīta vai publiskota.

27. Lai izvairītos no neatļautas informācijas apmaiņas, pamatā ir jāievēro princips - neatklāt informāciju, kuru tirgus dalībnieks (Biedrības biedrs) uzskata par savu komercnoslēpumu un parastos apstākļos nevēlētos, lai šo informāciju uzzina tā konkurents.

28. Tēmas, kuras var radīt konkurences tiesību pārkāpuma risku:

28.1. Cenu fiksēšana/noteikšana vai informācija par cenas veidošanas noteikumiem (t.sk. informācija par atlaidēm, cenas veidošanas metodēm utt.), cenu stratēģija, plānotās cenas, cenu izmaiņas (paaugstināšana/pazemināšana) utt.;

28.2. Pārdošanas apjomi (t.sk. tirgus daļas), mārketinga un pakalpojumu izplatīšanas stratēģija, tirgus kanāli, pārdošanas noteikumi utt.;

28.3. Klientu sadale (vienošanās par nekonkurēšanu savā starpā, katrs strādā tikai ar saviem klientiem);

28.4. Teritorijas sadale (t.sk. vienošanās nepiedalīties iepirkumos noteiktā teritorijā, nepiedāvāt savu pakalpojumu konkrētā teritorijā);

28.5. Informācija par individuālajām tirgus daļām;

28.6. Informācija par daļību izsludinātos vai plānotos iepirkumos (t.sk. nepiedalīšanos, piedāvājuma cenu, piedāvājuma noteikumiem utt.);

28.7. Kopīgi plānota nostāja un rīcība pret klientiem, sadarbības partneriem, patērētājiem (šādi lēmumi katram biedram ir jāpieņem individuāli);

29. Biedrība pirms informācijas apkopošanas uzsākšanas rūpīgi izvērtē informācijas atbilstību konkurences tiesību normām un ņem vērā:

29.1. Informācijas aktualitāti;

29.2. Informācijas detalizācijas pakāpi;

29.3. Informācijas sensitivitāti.

30. Publiskotai informācijai ir jābūt saistītai ar reālu ieguvumu patērētājiem un klientiem. Informācijas nodošana apkopotā veidā tirgus dalībniekiem nav aizliegama, kamēr tā sniedz vispārēju informāciju par nozari kopumā un nav iespējams identificēt katra tirgus dalībnieka komerciāli sensitīvo informāciju. Tomēr Biedrībai nav pamata apkopot informāciju un attiecīgi arī publiski sniegt prognozes par cenām vai citu komerciāli sensitīvu informāciju arī apkopotā formā, ja tas var radīt vai būt saistīts ar saskaņotu biedru darbību. Visos gadījumos Biedrībai ir pienākums pierādīt, ka tiek nodrošināta neatkarīga

katra biedra individuālās informācija apkopošana un ka biedriem ir pieejama tikai apkopota informācija.

31. Informācijas apkopošana par tirgu kopumā tirgus dalībniekiem ļauj:

31.1. salīdzināt savu finanšu stāvokli pret vidējiem rādītājiem, kas ir nepieciešams, gan nosakot ilgtermiņa stratēģiju tirgū, gan īpašniekiem novērtējot savu uzņēmumu darbības efektivitāti;

31.2. reaģēt uz notikumiem tirgū, kā, piemēram, izmaksu pieaugumu pret ienākumiem vai pieaugumu ieguldījumiem marketingā/izplatīšanā;

31.3. samazināt sadarbības izmaksas ar partneriem, piemēram, pārapsūtinātājiem, un finansētājiem, kuriem ir ierobežota informācija par nozares darbību.

32. Biedrība nav atbildīga par tās biedru pārkāpumiem konkurences tiesību jomā, Biedrība nav tiesīga atbalstīt vai iesaistīties prettiesiskās darbībās. Biedrība cenšas nodrošināt, lai biedri neizmanto Biedrības organizētās vai atbalstītās dalībnieku sanāksmes, lai pārrunātu vai koordinētu turpmāko apdrošināšanas tirgus dalībnieku rīcību, kas var radīt konkurences tiesību pārkāpumus.

33. Biedrība rūpīgi seko tam, lai platformu, ko Biedrība piedāvā saviem biedriem, neizmantotu darbībām, kuras aizliedz konkurences tiesības. Tāpēc Biedrības Pārstāvju dalība ir būtiska Biedrības sanāksmju laikā. Neviena Biedrības iekšējo komisiju sanāksme nav atļauta bez Biedrības Pārstāvju piedalīšanās.

34. Pirms katras sanāksmes tās dalībniekiem tiek nosūtīts rakstveida ielūgums kopā ar izstrādātu darba kārtību. Diskusijām sanāksmju laikā ir jāatspoguļo darba kārtība. Atkarībā no darba kārtības, pēc sanāksmes tiek sagatavota informācija vai sanāksmes protokols, kas atspoguļo sanāksmē notikušās diskusijas gaitu.

35. Biedrības Pārstāvju un ikviena, kas piedalās Biedrības sanāksmēs, pienākums ir stingri ievērot konkurences tiesības. Visās sanāksmēs Biedrības Pārstāvjiem ir jāvērtē situācijas, kurās var rasties konkurences jautājumi. Viņiem nekavējoties jāreaģē uz potenciāli neatbilstošām diskusijām, sniedzot attiecīgus norādījumus (t.i., norādot, ka šāda diskusija nav piemērota Biedrības sanāksmēs) un nekavējoties izbeidzot potenciāli nelikumīgo rīcību. Ja to nevar panākt, un sanāksme norit klātienē formātā, Biedrības Pārstāvīm vajadzētu aiziet no sanāksmes, un sanāksmes vadītājam tā nekavējoties jāpabeidz. Gadījumos, kad sanāksme norit attālinātā formātā, Biedrības pārstāvīm jāpamet sanāksmes norises elektroniskā platforma. Minētās darbības jāreģistrē attiecīgās sanāksmes protokolā vai jāfiksē ierakstā.

VI. Noslēguma jautājumi

- 36.** Ētikas pamatnostādņu ievērošanu nodrošina Biedrības vadība.
- 37.** Biedrība pārskata un aktualizē šajās Ētikas pamatnostādnēs ietvertās normas ne retāk kā vienu reizi kalendārā gadā. Ja tiek konstatēts, ka nepieciešamas izmaiņas, tad tās sagatavo un iesniedz apstiprināšanai biedru sapulcē.
- 38.** Ētikas pamatnostādnes stājas spēkā pēc to apstiprināšanas Biedrības biedru sapulcē.